

**ИНСТИТУТ ПО МЕТАЛОЗНАНИЕ, СЪОРЪЖЕНИЯ И
ТЕХНОЛОГИИ С ЦЕНТЪР ПО ХИДРО И АЕРОДИНАМИКА
„Акад. АНГЕЛ БАЛЕВСКИ“**

СТАНОВИЩЕ

от

от проф. д-р Валери Весков Иванов,
професор в катедра „Политики, стратегии и отбранително планиране“ от
факултет „Национална сигурност и отбрана“ на Военна академия „Г. С.
Раковски“

на дисертационния труд на Петко Станчев ПЕТКОВ

на тема: **„ПОВИШАВАНЕ ЕФЕКТИВНОСТТА НА ЗАЩИТАТА НА
КРИТИЧНАТА ИНФРАСТРУКТУРА ЧРЕЗ ИЗПОЛЗВАНЕТО НА
СРЕДСТВА ФОРМИРАЩИ ВИСОКОСКОРОСТНИ КИНЕТИЧНИ
ЕЛЕМЕНТИ“**

представен за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“

Област на висшето образование - 5 „Технически науки“

Професионално направление - 5.13 „Общо инженерство“

докторска програма по научна специалност “Защита на населението и
народното стопанство в критични ситуации (технологии и средства за сигурност
и защита на критична инфраструктура при кризи)”

гр. София

2020 г.

1. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

1.1. Актуалност, обект и цели на изследванията на представения труд

В края на 20 и началото на 21 век се забелязва отчетлива тенденция в международната сигурност – за сметка на глобалното противопоставяне в периода на Студената война и относително ниската интензивност на регионалните междудържавни конфликти се забелязва лавинообразно нарастване на броя, видовете и мащабите на различни по характер етнически, религиозни, териториални, племенни и т.н. кризи и конфликти. Сред тях особено място заемат и нетрадиционните, асиметрични и хибридни атаки, осъществявани не само върху военните сили и съоръжения, а с все по-нарастваща интензивност и разрушения по различни граждански и инфраструктурни стратегически обекти и цели. Особено опасно се очертава едно ново и отвратително по своя характер явление – тероризмът, във всичките му форми, движещи сили и проявление.

Това обстоятелство доведе до утвърждаването на международния тероризъм като основно предизвикателство и най-важната заплаха пред системите за глобална и национална сигурност и оттам до необходимостта, да се търси единен, организиран и глобален отговор. Отговор, който от години занимава не само световния елит и дипломатите на водещите европейски и регионални държави, но също така поставя нови изпитания и предизвикателства пред експертите и изследователите в областта на сигурността и отбраната.

В тази връзка, считам че представеният ми дисертационен труд на тема „Повишаване ефективността на защитата на критичната инфраструктура чрез използването на средства формиращи високоскоростни кинетични елементи“ с автор магистър Петко Петков, е посветен на твърде актуална тема, а идеята за изграждане на съвременна система за сигурност и за защита на обекти от критичната инфраструктура, както и на система за вземане на решение при многовариантна терористична заплаха, заслужава сериозни адмирации.

Съвсем основателно докторантът е насочил своите научни интереси към обекта на изследване – сигурността и защитата на обектите от критичната инфраструктура (физическа и информационна) и определянето на необходимите минимални задължителни изисквания към осигуряването на

тяхната жизнестойчивост и безопасност, посредством използването на средства, формиращи високоскоростни кинетични поразяващи елементи.

Мотивиран от идеята за „цялостен подход и обща рамка за управление на системите за сигурност и защита на обектите от критичната инфраструктура“, съвсем логично според мен, докторантът е определил и целта на своя труд – да се търсят подходи и решения за повишаване на ефективността при проектирането на перспективни конструкции от корпусен тип, снабдени с активно вещество, посредством създаване на нови рационални схеми за инициране на активното вещество и метод за изчисляване на параметрите на движение и разрушаване на елементите на конструкцията в условията на импулсно външно натоварване.

Посочената цел се реализира с решаването последователно на няколко научно-изследователски задачи, а чрез прилагането на системния подход и фрагментирането на научния проблем, изследователския процес става доста по-ясен, логически правилен и методологически обвързан.

1.2. Структура на дисертацията

Дисертацията се състои от увод, четири глави, заключение и списък на използваната литература. Общият обем на дисертационния труд е 255 страници.

В **увода** се обосновава актуалността, посочва се обекта на изследването, целта и задачите, и накратко се анонсира съдържанието на дисертацията.

В **първата глава** на дисертационния труд са анализирани условията за осъществяване на терористични актове, особеностите за защита на обекти и противодействие на заплахите по суша, въздух, по вода и под вода, изследват се ролята и областите на приложимост на осколочните средства в съвременните конфликти и операции различни от война. Изследвани са и основните конструкции и особеностите на осколочните бойни части и техните елементи, основните фактори оказващи влияние на ефективността на осколочно-фугасните бойни части, както и методите за моделиране на разрушаването и определянето на кинематичните параметри на корпусите.

Подробно са анализирани различни схеми на инициране на заряда от взривно вещество и тяхното конструктивно оформяне (ударен генератор с

междинен заряд, инициращ канална вълна, използване на генератор на ударни вълни с оптически вълновод и лазерна схема за инициране).

Във втора глава се анализира влиянието на изменението на схемата за детониране на заряда от взривно вещество на масово-геометричните и кинематични характеристики на фрагментите от цилиндричните корпуси, образувани в резултат на въздействието върху него на налягането от продуктите на детонация. Разработен е експериментално-теоретичен модел за определяне на константите и оригинална експериментална установка, позволяваща да се определи времето на разрушаване на образците от изследваните материали.

Изведена е класификация на съществуващите методи за изчисляване на кинематичните параметри на корпуса. Подробно е анализирана двумерната задача за разширяване на корпуса и е разкрито, че поради нейната физическа и математическа сложност за използване на стадий предварително проектиране на корпусния възел и тяхното обработване на инженерно ниво е проблематично.

Трета глава е посветена на управление фронта на детонационната вълна посредством екран и изследва връзката между образуващата външния профил на екрана с уравнението на образуващата фронта на детонационната вълна. Анализират се влиянието на геометричните характеристики и разположението на екрана на трансформацията на образуващата фронта на детонационната вълна и се доказва математически, че при проектирането на осколочни или кумулативни възли, екранът трябва да се разполага възможно най-близко до източника на детонация, а кумулативната облицовка, възможно близо до екрана.

В четвърта глава се съпоставят резултатите от изчисленията с експериментите, правят се и препоръки към процеса на разработване и проектиране на конструкции с активен напълнител. Предложените подходи, алгоритми и методи са демонстрирани чрез резултати от проведени изпитвания в реални условия с конструкции на боеприпаси, формиращи съсредоточен поток от високоскоростни кинетични елементи на Централен артилерийски полигон ЦАТИП – Ст. Загора.

1.3. Използвана литература

Литературните източници на представения труд са 95, от които на латиница 2 и 93 на кирилица. Общо 9 броя са патентите, на които се позовава докторанта. Същите са цитирани коректно и в подкрепа на авторските твърдения.

2. ПРИНОСИ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Приемам резултатите за достоверни, методологията като подходяща, а математическия апарат и проведените изпитвания като реалистични. Постигнатите научно-приложни приноси, посочени в дисертационния труд, считам като лично дело на докторанта, а именно:

- Разработен е нов метод и схеми за инициране на заряда от бризантно взривно вещество, осигуряващ оптимален ъгъл на подхода на фронта на детонационната вълна към вътрешната повърхност на корпуса.

- Разработен е модел на разрушаване на материала в условията на импулсно вътрешно натоварване, приложим към практичното използване на ниво, инженерен анализ.

- Разработен е математичен модел за едновременното движение и разрушаване на деформируемия корпусен възел и намирането на ефекти в процеса на неговата числена реализация.

- Определени са оптималните значения на ъгъла на подхода на фронта на детонационната вълна към вътрешната повърхност на корпуса, обезпечаваш максимална скорост на разлитане на неговите елементи.

- Разработен е малогабаритен кумулативен възел използван в качеството си на допълнителен детонатор на взривателното устройство.

- Разработен е математичен модел за управление на фронта на детонационната вълна посредством екран (генератор на енергия).

- Разработен е математичен модел за едновременното движение и разрушаване на корпуса и анализа на резултатите от изчисленията, позволяващи ред ефекти, имащи важно значение за практиката при проектирането и отработването на корпусни възли, снарядени с активно вещество (ВВ).

- Разработена е практико-приложима схема на инициране на разривният заряд, обезпечаваша величината на ъгъла на подхода на фронта на детонационната вълна, близка до оптималните.

3. ОТРАЗЯВАНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕТО И ПРИНОСИТЕ В ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД НА МЕЖДУНАРОДНИ, НАЦИОНАЛНИ И РЕГИОНАЛНИ ФОРУМИ

Основните резултати от дисертацията са отразени в 10 публикации – статии в международни научни списания на английски език и доклади на международни научни конференции, 2 патента за изобретения и 2 статии в списание на Българската академия на науките. Според мен всички публикации добре представят авторските възгледи по най-важните въпроси от труда пред широката аудитория и експертната научна общност.

От всички 10 научни труда, свързани с дисертацията, самостоятелна е една статия, а останалите са и съавторство. В тях докторантът е на второ или трето място, което дава да се разбере, че приносите в дисертацията са негова заслуга.

4. ЛИЧНО УЧАСТИЕ НА ДОКТОРАНТА

Като цяло считам, че авторът на дисертационния труд Петко Петков много добре познава състоянието на изследваната научна област, умее да различава проблемите, свързани с обекта на изследване и да предлага решения за тяхното преодоляване.

Претенциите за научните приноси считам за обосновани и отговарят на действително постигнатото като изследвания и експерименти.

Дисертационния труд е написан на добър научен и специализиран технически стил, и същевременно е на достъпен и лесен за разбиране език. Математическият апарат е добре оформен, номериран и подреден, а авторските тези са илюстрирани с множество фигури, таблици, диаграми и снимки. И макар че се срещат доста стилови и правописни грешки, считам, че общото усещане за наличие на задълбочен и завършен научен труд по доказан актуален проблем, се запазва.

5. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Докторантът има достатъчен брой научни публикации по темата на дисертационния труд, представени на значими международни форуми и

публикувани в авторитетни международни научни издания. Дисертационният труд представлява ярко творческо постижение, което като тематика, реализация, теоретични обобщения и научно-приложни приноси има своето безспорно значение за обогатяване производствения процес на разработените и новоразработени изделия, за проектиране и отработване на нови възли в отделни нови разработки.

Съдържанието на автореферата дава добра представа за същността на научното изследване и акцентира на най-важните моменти в дисертационния труд. В него са изложени методологията на научния анализ, авторските претенции за научно-приложни приноси и списък на публикациите на докторанта.

В резултат на направения анализ на дисертационния труд на г-н Петко Петков мога да обобщя, че същият представлява сериозно научно изследване, с очертани научни и научно-приложни приноси. За мен няма съмнение, че докторантът е обогатил своите знания, на практика целта е постигната и са решени поставените научни задачи, а резултатите получени в дисертационния труд представляват решения на сложна научно-техническа задача, имаща важно практическо значение.

Считам, че представеният ми дисертационен труд на тема: **„Повишаване ефективността на защитата на критичната инфраструктура чрез използването на средства формиращи високоскоростни кинетични елементи“** отговаря на изискванията на ЗРАС и ППЗРАС за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“, по научната специалност „Защита на населението и народното стопанство в критични ситуации (технологии и средства за сигурност и защита на критична инфраструктура при кризи)“, от област на висшето образование – 5 „Технически науки“ и професионално направление - 5.13 „Общо инженерство“.

Давам **положителна оценка.**

гр. София
17.07.2020 г.

Професор д-р инж. .... / Валери Ивандов /

